

LIETUVOS ARCHITEKTŲ RŪMAI

Kalvarijų g. 1, Vilnius. Tel. (+370 5) 2754241, el. p. info@architekturumai.lt, www.architekturumai.lt
Atsiskaitomoji sąskaita LT50 7044 0600 0606 7130 AB SEB, kodas 70440. Įstaigos kodas 301111540

Kultūros infrastruktūros centrai

kic@kulturosic.lt

Kauno miesto savivaldybės administracijai

info@kaunas.lt

Kultūros paveldo departamentui prie Kultūros ministerijos

centras@kpd.lt

Viešųjų pirkimų tarnybai

info@vpt.lt

2023-04-13 Nr. S23/04/142

DĖL KAUNO CENTRINIO PAŠTO RŪMŲ PRIKLAUSINIŲ IR SKLYPO PROJEKTAVIMO IR PROJEKTŲ VYKDYMO PRIEŽIŪROS PASLAUGŲ PIRKIMO

Lietuvos architektų rūmai (toliau – **Rūmai**) susipažino su 2023-03-20 Kultūros infrastruktūros centro pranešimu dėl šiuo metu vykdomo *administracinio pastato – įstaigos (Kauno centrinio pašto rūmų) pastato priklausinių – ūkinių pastatų ir sklypo Laisvės al. 102/E. Ožėškienės g. 10 Kaunas, tvarkomųjų statybos darbų (rekonstravimo, griovimo), paskirties keitimo į kultūros, tvarkybos darbų (taikomųjų tyrimų, konservavimo, restauravimo, remonto) projektų rengimo ir projektų vykdymo priežiūros paslaugų* viešojo pirkimo (toliau – **Pirkimo**)¹ pranešimu.

Primename, kad inžinieriaus Felikso Vizbaro suprojektuoti Kauno centrinio pašto rūmai yra nacionalinio lygmens Lietuvos architektūros paminklas (Kultūros vertybių registre unikalus Nr. 1133). Vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 4.19 straipsnio 1 dalimi priklausiniais laikomi savarankiški pagrindiniam daiktui tarnauti skirti antraeiliai daiktai, **kurie pagal savo savybes yra nuolat susiję su pagrindiniu daiktu**. Vadovaujantis Kultūros vertybių registro duomenimis² Kauno centrinio pašto priklausiniai ir sklypas Laisvės al. 102/E. Ožėškienės g. 10 patenka į kultūros paveldo objekto teritoriją, todėl net ir nesant savivaldybės nustatyto architektūrinio, urbanistinio, valstybinio ar viešojo intereso požiūriu reikšmingų objektų sąrašo, akivaizdu, kad Kauno centrinis paštas kartu su priklausiniais neabejotinai patenka į Lietuvos Respublikos architektūros įstatymo 13 straipsnio 2 dalies 3 punkto taikymo sritį: „<...> *statiniai (išskyrus požeminius statinius, kuriuose žmonės negyvena ir nuolat nedirba) miestų ir miestelių senamiesčiuose ar jų istorinėse dalyse, registruotuose Kultūros vertybių registre, ar centrinėse miestų dalyse, taip pat statiniai, kurių atsiradimas darys poveikį miesto ar miestelio istoriškai susiklosčiusiai urbanistinei erdvinei struktūrai ir aplinkos formavimui.*“ Dėl šios priežasties, Rūmų nuomone, turi būti tiesiogiai vadovujamasi Architektūros įstatymo 13 straipsnio 1 dalimi ir pirmiausia organizuojamas architektūrinis konkursas, skirtas geriausiai statinio architektūrinei idėjai, pateikiamai projektiniuose pasiūlymuose, ir (ar) urbanistinei idėjai, pateikiamai teritorijos vystymo koncepcijoje, išreikšti. Europos parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/24/ES dėl viešųjų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/18/EB (toliau – **Direktyvos**) 18 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta, kad „*valstybės narės imasi tinkamų priemonių siekdamas užtikrinti, kad vykdydami viešąsias sutartis ekonominės veiklos vykdytojai laikytųsi taikytinų pareigų aplinkos, socialinės*

¹ <https://cvpp.eviesiejipirkimai.lt/Notice/Details/2023-661346> (pirkimo Nr. 659166).

² <https://kvr.kpd.lt/#/static-heritage-search>

ir darbo teisės srityse, *nustatytą Sąjungos teise, nacionaline teise, kolektyvinėmis sutartimis* <...>“

Pirkimo atviro konkurso būdu sąlygų (toliau – **Sąlygų**)³, 93 punkte, nustatant vertinamųjų kriterijų svorį, pasiūlymo kainai suteikiamas net 90 procentų lyginamasis svoris. Rūmai negali sutikti su tokiu vertinimo kriterijų paskirstymu, kuomet pirmenybė teikiama ne Architektūros įstatymo 11 straipsnyje numatytiems architektūros kokybės kriterijams, o pasiūlymo kainai. Viešųjų pirkimų tarnybos parengtose gairėse pažymėta, kad pirkimo vykdytojas, nustatydamas architektūrinio projekto vertinimo kriterijų lyginamuosius svorius (koeficientus ar reikšmes) pagrindinį svorį turi paskirstyti tarp kokybinių kriterijų, atsižvelgiant į būsimą ar esamą statinio vietą, aplinką, siekiamus tikslus ir kitus reikalavimus.⁴ Pažymime, kad pasirinktu būdu organizuojamas viešasis pirkimas prieštarauja ne tik aukščiau išdėstytoms Architektūros įstatymo nuostatom, bei Viešųjų pirkimų tarnybos projektavimo paslaugų pirkimo gairių sprendiniams, bet ir Europos architektų tarybos gairėms ir rekomendacijoms, kuriose įtvirtinta, kad **kaina negali būti numatoma kaip vienintelis kriterijus išrenkant laimėjusį pasiūlymą Europos Sąjungos šalyse**⁵.

Pakartojame, kad Architektūros įstatymo reikalavimų nesilaikymas organizuojant Pirkimą ir Sąlygų 93 punktu suteikiamas nepagrįstas prioritetas pasiūlymo kainai iš esmės pažeidžia Direktyvos 18 straipsnio 2 dalyje ir Viešųjų pirkimų įstatymo 17 straipsnyje įtvirtintus principus, todėl vadovaudamiesi aukščiau išdėstytais argumentais, Architektūros įstatymo 13 straipsniu, Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 29 straipsnio 4 dalimi ir Direktyvos 18 straipsnio 2 dalimi **p r a š o m e**:

- 1) Kultūros infrastruktūros centrą **savo iniciatyva nutraukti šiuo metu vykdomą Pirkimo procedūrą, kuria iš esmės pažeidžiamos** Architektūros įstatymo 13 straipsnio nuostatos, kadangi net ir užbaigus Pirkimą ir sudarius pirkimo sutartį, tokia sutartis iš esmės turėtų būti pripažinta niekine dėl prieštaravimo imperatyvioms įstatymo normoms (Civilinio kodekso 1.80 straipsnis). Rūmų nuomone siekiant įgyvendinti Architektūros įstatymo 13 straipsnio reikalavimus, **pirmiausia turi būti organizuojamas architektūrinis konkursas, skirtas geriausiai architektūrinei idėjai išrinkti**, laikantis Architektūros įstatymo 11 straipsnio ir Laikinių architektūrinių konkursų organizavimo nuostatų⁶ – pagrindinį dėmesį skiriant kokybiniais kriterijams, o ne pasiūlymo kainai.
- 2) Kauno miesto savivaldybės tarybą prisijungti prie šio Rūmų prašymo ir kreiptis į Kultūros infrastruktūros centrą su prašymu nutraukti pirkimą ir pirmiausia organizuoti architektūrinį konkursą. Papildomai prašome Kauno miesto savivaldybės tarybą įgyvendinti Architektūros įstatymo 13 straipsnio 2 dalyje įtvirtintą pareigą ir **užbaigti Kauno miesto savivaldybės tarybos sprendimo „Dėl Kauno miesto savivaldybės teritorijoje planuojamų ar projektuojamų architektūros objektų pripažinimo architektūriniu, urbanistiniu ar viešojo**

³ Administracinio pastato – įstaigos (Kauno centrinio pašto rūmų) pastato priklausinių – ūkinių pastatų ir sklypo Laisvės al. 102/E. Ožėškienės g. 10 Kaunas, tvarkomųjų statybos darbų (rekonstravimo, griovimo), paskirties keitimo į kultūros, tvarkybos darbų (taikomųjų tyrimų, konservavimo, restauravimo, remonto) projektų rengimo ir projektų vykdymo priežiūros paslaugos viešojo pirkimo atviro konkurso būdu sąlygos patvirtintos 2023-03-16 Kultūros infrastruktūros centro direktoriaus įsakymu Nr. V-54(8.9-3.)

⁴ Projektavimo paslaugų pirkimo gairės https://vpt.lrv.lt/uploads/vpt/documents/files/mp/projektavimo_gaires.pdf

⁵ *The awarding criteria for architects' services must be based on quality. This includes sustainability aspects. Price (or price / time) as the sole criterion for the awarding of contracts for architects' services should be excluded by the Member States. Awarding criteria, such as the organisation, qualification and experience of staff assigned to performing the contract, must not be misused to exclude small firms and young professionals from the market. Groups of economic operators, including temporary associations must be permitted to participate in order to comply with exceptionally strict requirements concerning organisation, qualification and experience.* Europos viešųjų pirkimų teisėtvara ir Architektų paslaugos. Rekomendacijos ir gairės perkėlimui į nacionalinę teisę. 2014-04-24 [https://www.ace-cae.eu/uploads/tx_jidocumentsview/Public_Procurement_-_](https://www.ace-cae.eu/uploads/tx_jidocumentsview/Public_Procurement_-_EN_Recommendations_and_Guidelines_for_Transposition_into_National_Law_-_April_2014.pdf)

[EN Recommendations and Guidelines for Transposition into National Law - April 2014.pdf](https://www.ace-cae.eu/uploads/tx_jidocumentsview/Public_Procurement_-_EN_Recommendations_and_Guidelines_for_Transposition_into_National_Law_-_April_2014.pdf)

⁶ Laikinieji architektūrinių konkursų nuostatai patvirtinti 2018-04-13 Lietuvos architektų rūmų tarybos sprendimu Nr. T18-01 „Dėl laikinių architektūrinių konkursų nuostatų patvirtinimo“ <https://www.architekturumai.lt/wp-content/uploads/2020-01-22-laikinieji-konkursu-organizavimo-nuostatai.pdf>

*intereso požiūriu reikšmingais objektais*⁷ **projekto rengimo ir tvirtinimo procedūras.** Pažymime, kad vilkinant šio sprendimo priėmimą ne tik apribojamas Architektūros įstatymo nuostatų įgyvendinimas, bet ir sukeliama rizika pamatiniams architektūros principams, t. y. siekiui išsaugoti sukurtą ir kurti tinkamos kokybės, su krašto savitumu ir kultūra darnią, viešuosius interesus atspindinčią, išliekamąją vertę turinčią aplinką.

- 3) Kultūros infrastruktūros centrą ir visus Rūmų narius – atestuotus architektus neignoruoti Architektūros įstatymo 11 straipsnio reikalavimų, Europos architektūros tarybos, Viešųjų pirkimų tarnybos gairių ir rekomendacijų.

Pažymime, kad vadovaujantis Architektūros paslaugų teikėjų Europos etikos kodekso 4 principo 4.8 taikymo punktu⁸, atestuoti architektai turėtų susilaikyti nuo dalyvavimo šiame pirkime, jei pirmiausia nebus organizuojamas architektūrinis konkursas, kadangi darbo ar paslaugų kokybės vertinimas arba būsimo paslaugų teikėjo profesinės kvalifikacijos vertinimas šiame pirkime nėra dominuojantis kriterijus.

Lietuvos architektų rūmų pirmininkas

Algimantas Pliučas

Kazimieras Labokas, el. pastas: kazimieras@architekturumai.lt

⁷ [Dėl Kauno miesto savivaldybės teritorijoje planuojamų ar projektuojamų architektūros objektų prip... \(lrs.lt\)](#)

⁸ Architektūros paslaugų teikėjų Europos etikos kodekso priimtas 2016 m. balandžio 22 d. Europos architektų tarybos (EAT) generalinės asamblėjos 4 principo 4.8 taikymo punktas: „*Architektūros paslaugų teikėjas nedalyvauja jokiame projekte ar konkurenciniame konkurse ir neteikia pasiūlymo, kai darbo ar paslaugų kokybės vertinimas arba būsimo paslaugų teikėjo profesinės kvalifikacijos vertinimas nėra dominuojantis kriterijus, vadovaujantis SIM direktyvos (COD 2004/0001) 1(1)12 straipsniu.*“ https://www.architekturumai.lt/wp-content/uploads/Architekturos_paslaugu_teikeju_etikos_kodeksas_naujintas_2016-04-22.pdf